

MICROMASCLISMES, LA VIOLÈNCIA INVISIBLE

TREBALL DE RECERCA

MICROMASCLISMES, LA VIOLÈNCIA INVISIBLE

TREBALL DE RECERCA

Curs 2018-2019

ÍNDEX

1. INTRODUCCIÓ	4
2. MARC TEÒRIC	6
2.1. Conceptualització	6
2.2. Diferents graus de violència de gènere	7
2.3. Àmbits de la violència masclista	9
2.4. Anàlisi psicològic de l'agressor i la víctima	10
3. ELS MICROMASCLISMES	13
3.1. Què són?	13
3.2. Tipus de micromasclismes	15
3.3. On tenen lloc	17
3.4. Els rols de gènere	17
3.5. Expressions sexistes	19
3.6. El micromasclisme entre els adolescents	21
4. TREBALL DE CAMP	23
4.1. Anàlisi de l'enquesta	23
4.2. Creació d'una dinàmica	25
4.2.1. Realització de la dinàmica	29
4.2.2. Comentaris i observacions sobre la dinàmica	31
5. CONCLUSIONS	33
6. AGRAÏMENTS	35
7. BIBLIOGRAFIA, WEBGRAFIA I REFERÈNCIES	36
8. ANNEXOS	45
Annex I: Mostra de l'enquesta	45
Annex II: Gràfiques de les respostes de l'enquesta	50
Annex III: Buidatge de dades i comentari de l'enquesta	57

1. INTRODUCCIÓ

El títol d'aquest treball és "Micromasclismes, la violència invisible". La meua investigació s'ha centrat en la violència masclista. Dins d'aquest marc he decidit no fer una aproximació més clàssica, global, sinó que centrar-me en un dels primers estadis, concretament amb els micromasclismes i analitzar-los en el meu context més proper, concretament en la població jove, d'edat escolar.

Les raons principals per les quals he triat aquest treball són les següents: en primer lloc, per entendre per què en ple segle XXI la violència de gènere continua tan present en la nostra societat. En segon lloc, per poder fer un estudi d'alguns dels factors que incideixen en la violència de gènere. A part, també és un tema que m'interessa, ja que bona part de la societat en parla i és molt present entre nosaltres, però poca gent és conscient de què és realment i com tractar-la des de petits.

Deixant de banda el meu interès personal, la recerca és interessant ja que és un tema transcendent que està molt a l'ordre del dia però que segueix sense solució. És un tema que està molt arrelat a la nostra societat, doncs la cultura patriarcal segueix molt present.

La recerca parteix de les preguntes següents: per què la violència masclista, en totes les seves expressions, i les discriminacions sexistes perduren després que el món hagi avançat tant intel·lectualment? Per què si és un problema que afecta a la major part de la població, i en definitiva la condiona tota, hi ha tant poca gent treballant per resoldre'l i disposada a prendre'n consciència?

OBJECTIUS

1. Estudiar la violència de gènere com a concepte.
2. Aprofundir en el micromasclisme, especialment en els adolescents.
3. Estudiar el comportament dels adolescents davant de situacions de micromasclisme.
4. Crear una dinàmica de sensibilització amb els micromasclismes.

METODOLOGIA

Per tal d'assolir els meus objectius he utilitzat la metodologia detallada a continuació:

Per començar, he fet una recerca bibliogràfica per poder completar tota la part teòrica del treball. A part, he realitzat un enquesta prou significativa als adolescents del meu institut i a partir de l'enquesta n'he extret unes conclusions. Per últim he creat una dinàmica en grup que serveix per sensibilitzar i comprendre millor els micromasclismes i finalment, la violència de gènere.

ESTRUCTURACIÓ

El treball s'estructura en dues parts per tal de poder assolir els objectius:

- Marc teòric sobre el tema tractat, on s'hi explica per una banda la violència de gènere en general i per altra banda, una forma de violència de gènere menys explícita, els micromasclismes.
- Treball de camp on es realitza un estudi sobre el micromasclisme entre els adolescents, a partir de diferents metodologies. Finalment, l'última part del treball és la presentació pràctica d'un petit taller que ha de servir per a la prevenció de la violència de gènere.

2. MARC TEÒRIC

2.1 CONCEPTUALITZACIÓ

La violència de gènere és una violència física o psicològica que s'exerceix contra una persona basant-se en el seu sexe o gènere i l'objectiu és que la víctima pateixi psicològicament i/o físicament. És abús i una vulneració dels drets de les dones, que no els permet assolir la seva plena llibertat i autonomia. Aquesta violència està basada en les desigualtats i el desequilibri de poder entre l'home i la dona en la societat. Considerem com a "violència de gènere" aquelles expressions de violència que van dirigides cap a les dones i són motivades per una sèrie de creences masclistes arrelades per la cultura patriarcal. Així, violència de gènere no inclou tota agressió que es produeix entre dues persones de gèneres oposats, sinó aquelles que són fruit de l'abús de poder que ostenta l'home sobre la dona en la nostra societat.

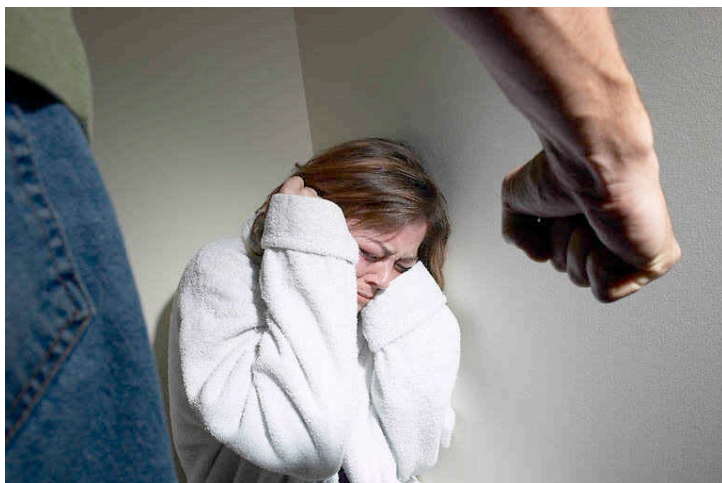
Per poder entendre amb claredat les parts del treball, cal utilitzar una terminologia pròpia. Quan parlem de violència masclista i violència contra la dona en tots dos casos hi ha una referència a la violència de gènere en general. La violència de gènere també és anomenada sexista o patriarcal.

Quan parlem del patriarcat ens referim, d'una banda, a un tipus d'organització social, cultural, política, econòmica i religiosa, basada en l'autoritat i la dominació masculina; i a la vegada a una estructura de poder. Per exemple, una de les formes del patriarcat és el sexisme.

Pel que fa el sexisme és una constitució social que impregna el conjunt de la societat uns valors determinats i uns rols sexuals diferenciats per a cada sexe. El sexisme atribueix les tasques d'administració de les riqueses i del treball fora de casa (treball productiu) al sexe masculí i al sexe femení hi atribueix la cura dels infants i de la llar (treball reproductiu). Això fa que s'estableixi una gran diferència de valor entre els gèneres que, a nivell estructural, afavoreix la perpetuació del patriarcat i el masclisme. A la vegada el masclisme s'articula com un model de masculinitat que infravalora les dones i promou actituds i rols sexuals violents i desiguals. És caracteritzat pel desequilibri de poder.

2.2 DIFERENTS GRAUS DE VIOLÈNCIA DE GÈNERE

Concretant, podem establir que hi ha tres graus de violència de gènere ben diferenciats. En primer lloc trobem la violència física on la dona és víctima de maltractaments que deixen rastre en el seu aspecte. Un clar exemple d'aquesta primera classificació són els cops, les cosses, les empentes... En definitiva tots aquells maltractaments que són causats per l'agressor quan fa ús de les seves mans o d'objectes com ara les armes blanques.

Figura 1: Violència de gènere física

Un altre tipus és la violència psicològica on la víctima se sent humiliada i atacada psicològicament. En aquest cas es produeixen humiliacions, amenaces, coaccions, despreci i desvalorització. La víctima se sent indefensa i obligada a fer determinades accions i dependent de l'agressor. També hi ha un sentiment de culpa i de mereixe's un càstig. Dins aquest tipus en podem diferenciar un més, la violència econòmica on l'agressor intenta que la víctima no tingui accés a un lloc de treball i tampoc pugui gestionar l'economia familiar ja que d'aquesta manera la víctima haurà de dependre sempre de l'agressor.

Figura 2: Violència de gènere psicològica

En tercer lloc hi ha la violència social, que l'agressor utilitza perquè la víctima s'aïlli i no tingui contacte amb ningú que l'ajudi a sortir d'aquesta situació. D'aquesta manera la víctima està molt limitada i no pot expressar els seus sentiments a altres persones ni tampoc demanar ajuda a causa de la gran amenaça que l'agressor produeix sobre la víctima.

Figura 3: Violència de gènere social

En quart lloc trobem la violència sexual. En aquest cas l'agressor utilitza la coacció i l'amenaça per establir relacions sexuals no desitjades amb la víctima. L'agressor obliga a la víctima recurrent, moltes vegades, a les amenaces i mentides per fer-la sentir malament.

Figura 4: Violència de gènere sexual

2.3. ÀMBITS DE LA VIOLÈNCIA MASCLISTA

Quan parlem de violència masclista podem identificar diferents àmbits on es produeix. És per això que és necessari diferenciar-los i exposar-los.

El primer àmbit, anomenat “de parella”, és aquell en què la persona agressora està o ha estat casat amb la víctima o bé hi té o ha tingut alguna relació d’afectivitat. En aquest àmbit hi podem identificar tres etapes. La primer etapa és anomenada “Fase d’acumulació de tensió”: es produeix una escalada de tensió gradual on l’home es mostra molt irritat mitjançant crítiques, crits i insults. Després d’aquest primer període hi trobem la “Fase d’explosió violenta”: hi ha una descàrrega incontrolada de les tensions acumulades amb atacs físics, atacs sexuals i amenaces. Degut a aquestes agressions es produeixen incidents. L’última etapa és la “Fase de lluna de mel”: desapareix la tensió i la violència; l’agressor utilitza manipulació afectiva perquè la dona no el deixi, mostra penediment, promet canvis i fa regals a la seva parella; tot això pot arribar a semblar sincer. Després d’aquesta tercera etapa la roda es trona a reproduir i és molt difícil d’aturar-la i acabar amb les coaccions, amenaces i la violència.

Un altre àmbit és el familiar, on la persona agressora i la víctima són membres de la mateixa família. En aquest cas s’exclou la violència que té lloc en l’àmbit de parella.

En tercer lloc hi ha l’àmbit laboral, on la violència s’exerceix dins d’un centre de treball i durant la jornada laboral. Aquest assetjament també es pot produir fora del lloc de treball i de l’horari laboral si té relació amb la feina. Dins d’aquest àmbit s’hi inclou l’assetjament per raó de sexe i l’assetjament sexual.

Per últim, dins l’àmbit social o comunitari s’hi inclouen les agressions sexuals, l’assetjament sexual, el tràfic i l’explotació sexual de les dones i nenes, la mutilació genital, els matrimonis forçats i la violència derivada dels conflictes armats, o la violència contra els drets sexuals i reproductius de les dones.

2.4. ANÀLISI PSICOLÒGIC DE L'AGRESSOR I LA VÍCTIMA

En general, és difícil definir el perfil de l'agressor ja que es tracta d'un grup de persones heterogeni on no existeix un tipus de persona específic. En la majoria dels casos l'agressor és una persona comuna que no es pot classificar dins el grup dels psicòpates ni els malalts mentals. Tot i així hi ha algunes característiques i comportaments que coincideixen en la majoria dels casos. Aquestes són les següents:

Els agressors acostumen a ser intolerants, no respecten les opinions ni les actituds dels altres. Acostumen a tenir molts prejudicis i això fa que reaccionin de manera violenta i poc educada ja que volen imposar la seva pròpia voluntat. Al mateix temps, una altra de les característiques és la seva capacitat de manipulació, que es tradueix en l'habilitat de ser encantador al principi de la relació. Al principi no demostra ser intolerant ja que és capaç d'amagar la seva pròpia personalitat durant un temps.

Els maltractadors són autoritaris ja que necessiten tenir-ho tot sempre ordenat segons el seu punt de vista i el seu criteri personal. Tenen una manera de pensar molt rígida i creuen que només hi ha un únic pensament, el seu i segons el seu punt de vista o tot està bé o tot està malament, és a dir, no hi ha un punt entremig.

Un altre mètode al qual recorren per tenir a la víctima controlada es aïllant-la de la societat. D'aquesta manera es crea una amenaça sobre la víctima i aquesta tingui por de relacionar-se amb altres persones. Així la víctima està completament controlada per l'agressor. Aquest comportament l'adquireixen perquè acostumen a ser persones insegures i tenen por a ser descobertes. Tenir control emocional els costa molt, per això es comporten de manera impulsiva i sense reflexionar sobre la seva vida.

Utilitzen la mentida per controlar la víctima i adopten el rol del victimisme per justificar les seves accions. Així doncs, tampoc tenen la capacitat d'empatitzar amb el seu entorn, ja que no poden reconèixer les accions dels altres. Amb aquest aspecte entenem per què els agressors són capaços de fer patir a la víctima sense sentir ressentiment de cap tipus.

Els agressors no acostumen a exercir la violència amb altres persones, més enllà de la víctima, sí que mostren les seves actituds sexistes i la seva gelosia.

Des de l'institut Europeu Campus Estellae asseguren que gràcies a diverses investigacions s'han pogut identificar dos perfils molt diferenciats de maltractadors.

El primer perfil és l'home "Pit bull", que és violent amb les persones que ell considera que estima, és gelós i té por a que l'abandonin. No deixa ser independent la seva parella i l'ataca públicament. Acostuma a tenir reaccions violentes durant una discussió i espia la seva parella contínuament perquè es pensa que aquesta l'enganya. Aquest té potencial per a la rehabilitació.

El segon perfil és l'home "Cobra" qui, a diferència del primer, és difícil que pugui rehabilitar-se i possiblement l'hagin acusat d'algun crim. És sempre agressiu i acostuma a amenaçar amb armes blanques o altres objectes. La violència no li comporta cap tipus d'alteració emocional. En el seu discurs insisteix que deixa fer a la seva parella el que vulgui. Acostuma a abusar de l'alcohol o de les drogues.

Si ens fixem en el perfil de la víctima podem dir que el maltractament acostuma a iniciar-se entre els 17 i els 28 anys. En gairebé la majoria dels casos hi ha antecedents de violència i hi ha hagut relacions prèvies on la víctima acceptava les normes del patriarcat. També és probable que la víctima hagi patit maltractament infantil i això hagi provocat una baixa autoestima i una alta tolerància a la violència, ja que hi està acostumada.

La víctima acostuma a tenir l'autoestima molt baixa i se sent culpable per ser agredida. Té un sentiment de fracàs com a dona, mare i muller. També té sentiments de por i pànic provocats per les agressions. L'agressor té la seva vida tan controlada que perd el control sobre la pròpia. No li agraden gens les agressions però creu que ha estat agredida per culpa seva i que s'ho mereixia.

Per altra banda és incapaç de resoldre la situació i també sent que ningú la pot ajudar amb el seu problema. També se sent responsable de la conducta de l'agressor i s'aïlla socialment per evitar contacte amb altres persones del seu entorn. Considera el sexe masculí superior i també creu en l'estigma del divorci per això no vol divorciar-se.

El maltractament continuat genera a la dona un procés patològic anomenat "Síndrome de la dona maltractada". Aquest síndrome es caracteritza per la indefensió apresada després d'haver fracassat quan intentava evitar les agressions i en una situació de baixa autoestima, que fan que la dona acabi assumint les agressions com a un càstig merescut. La pèrdua del control també és una característica de la síndrome ja que la dona pensa que la solució a les agressions han de venir de fora i espera la intervenció de terceres persones.

Per altra banda, la víctima no reacciona, és a dir, no busca cap més manera d' evitar les agressions i la seva resposta davant les solucions externes és passiva. Aparenta indiferència i això li permet autoexigir-se i culpabilitzar-se davant les agressions. La víctima també s'identifica amb el seu agressor. Creu que es mereix les agressions i les justifica. La combinació de les agressions amb l'afecte de l'agressor reforça les relacions de dependència per part de la víctima.

Les víctimes de violència de gènere acostumen a ser poc valorades socialment, ja que tenen un concepte de si mateixes molt pobre; no potencien les seves habilitats i es queden aïllades a casa. En alguns casos, però, aconsegueixen a valorar-se gràcies als objectius aconseguits a la feina però tot i així en tots els altres aspectes no es valoren. Poc a poc pateixen un aïllament progressiu ja que les seves relacions socials disminueixen notablement. Aquest factor també és causat perquè el maltractador les atemoritza perquè no es relacionin amb altre gent.

Com que no es valoren prou sempre pensen que les altres persones són molt més importants que elles mateixes i per això decideixen deixar de banda les seves necessitats i cobrir les de la seva parella. Aquest comportament el tenen ja que no volen ser abandonades i volen ser sempre estimades.

3. ELS MICROMASCLISMES

3.1. QUÈ SÓN

Podem definir el micromasclisme com el masclisme encobert i quotidià. Aquest masclisme es manifesta d'una manera normalment més subtil. Acostumen a ser comentaris i comportaments contra les dones que estan invisibilitzats i normalitzats per a la societat. Aquests comportaments inclouen petits abusos i violències que atempten directament contra la voluntat de la dona. Així doncs, els agressors busquen imposar els seus criteris i punts de vista i tenir el poder social sobre les dones.

Aques tipus de violència sexista no és denunciada com ho són altres formes de violència i, a més, el micromasclisme és legitimat per tota la societat ja que es produeixen d'una manera dissimulada i moltes vegades passen desapercebuts.

Les fotografies següents mostren micromasclismes que estan acceptats i normalitzats per la societat.

Figura 5: Exemple d'un micromasclisme

Aquesta imatge mostra com la tasca de canviar els bolquers als fills és només per a dones ja que el canviador per els nens es troba als lavabos de les dones.

Figura 6: Exemple d'un micromasclisme

Aquest és un exemple de micromasclisme en l'automobilisme. Sovint quan una parella va a comprar un cotxe les explicacions del venedor sempre van dirigides a l'home i la dona, tot i ser-hi present, en queda al marge.

Figura 7: Exemple d'un micromasclisme

Un altre micromasclisme es troba també en els restaurants. Aquest té lloc quan la dona demana el compte i li porten a l'home. Això vol dir que és només l'home el que té una feina remunerada i la dona és l'encarregada de les feines de casa i, per tant no aporta un sou a la família.

Un micromasclisme també es produeix quan un home diu que ajuda a la seva dona fer les feines de casa. D'aquesta manera s'està donant a entendre que fer les feines domèstiques és una tasca de dones i que els homes hi intervenen de forma espontània.

Figura 8: Exemple d'un micromasclisme

3.2. TIPUS DE MISCROMASCLISMES

Podem classificar els micromasclismes en tres tipus. En primer lloc existeixen els anomenats "coercitius" o "directes" on s'utilitza la força moral, la psíquica, l'econòmica i la de la pròpia personalitat per anul·lar a la de la dona. La intimidació, l'atabalament a la víctima, el control dels diners i la insistència abusiva són alguns exemples d'aquesta primera classificació. En aquest cas l'home fa servir la força moral, psíquica i econòmica per exercir el seu poder. Com a exemples hi trobem acusacions de culpa sobre la dona, maniobres de desautorització, entre d'altres. Això es tradueix en pràctiques i rutines quotidianes com que sigui ell qui tingui l'última paraula en les decisions transcendentals o qui ocupa la millor butaca, qui decideix quin canal de televisió mirar.

Figura 9: Exemple micromasclisme coercitiu o directe

En segon lloc trobem els anomenats “encoberts” o “de control ocult” ja que l’home oculta el seu objectiu de domini mitjançant maniobres subtils que passen desapercebudes. L’agressor aconsegueix que ella no faci el que vol i acabi fent el que vol ell. Un exemple és la frase: “Calla que el pare està enfadat perquè ve molt cansat de la feina”.

Figura 10: Exemple micromasclisme encobert o de control ocult

En tercer i últim lloc classifiquem els “de Crisi”. Aquests acostumen a tenir lloc en moments de desequilibri. Quan l’home se sent amenaçat utilitza les tècniques del micromasclisme per intentar restablir el control sobre la seva parella. Com a exemples hi trobem l’augment del poder personal de la dona a causa de canvis a la seva vida, la pèrdua de poder per part de l’home per motius físics o laborals.

Figura 11: Exemple micromasclisme de crisi

3.3. ON TENEN LLOC

Els micromasclismes es troben en el dia a dia, en les nostres accions i en el nostre llenguatge principalment. Si ens fixem en el vocabulari podem veure que un mateix adjectiu pot canviar per complet el significat només canviant el gènere d'aquest. Paraules com “puta” o “guarra” les utilitzem molt sovint com a forma d'insult però només estem fomentant la desigualtat de gènere ja que estem utilitzant un vocabulari i uns insults que van estar creats per desafavorir a la dona i deixar a l'home en una posició superior.

Si ens fixem en els actes quotidians d'una parella veiem també micromasclismes que es produeixen tan per part de la dona com de l'home. Per exemple, qui té més interès o ganes per quedar, qui té més sentiments cap a l'altra persona, qui es preocupa més per l'altra... A part, els micromasclismes no només tenen lloc en l'àmbit de parella ja que també són presents en les esferes socials, com ara els comerçoc, l'activitat d'oci, a l'entorn laboral i dins el marc educatiu. Aquestes són agressions que pateixen totes les dones, a diari, i que no provoquen forçosament la parella que han escollit, sinó els seus veïns, companys de feina, etc.

3.4 ELS ROLS DE GÈNERE

Els rols de gènere són creences i idees preconcebudes que s'han anat construint i transmetent culturalment en les societats al llarg del temps. Aquests rols estan molt presents en la nostra societat i creen grans diferències entre homes i dones que afavoreixien la violència de gènere i el micromasclisme. Per exemple el rol dels homes és el de ser responsable en les activitats productives i també han de ser la representació política, està vinculat al lideratge, la proactivitat i l'espai públic; mentre que el rol de les dones és el de ser responsable de les relacions afectives i tenir cura de la llar i de les persones dependents, vinculant-les a l'espai privat, la passivitat i la manca de lideratge.

Els rols també actuen a l'hora de que el teu entorn social t'accepti més o menys quan les dones decideixin si es volen depilar o no... Les decisions que prenem sempre van condicionades pel nostre sexe i pels rols de gènere que tan bé s'han diferenciat gràcies a la publicitat, als llibres, a les sèries...

Exemples de creences vinculades als rols de gènere femenins:

- “Les noies són sensibles” : segons els rols de gènere les noies han de ser sensibles, “cursis”, han de mostrar els seus sentiments a davant de tothom.

- “Les dones han de cuidar dels fills”: les dones són les responsables de cuidar els fills, educar-los i avocar tota la seva atenció en ells.
- “Les dones són més dèbils” : segons els estereotips de gènere les dones no poden ser fortes i valentes, sempre han de mostrar la seva debilitat davant dels homes, sempre s’han de mostrar inferiors.
- “Les dones han de tenir cura dels aspectes de l’àmbit domèstic”: el sexe femení és l’encarregat de mantenir la casa neta, la despensa plena, cuinar i alimentar als fills i al marit. Es pressuposa que una dona té més habilitat que un home per fer aquest tipus de tasques, de manera natural o innata.

Exemples de creences vinculades als rols de gènere masculins:

- “Els nois no tenen sentiments, no ploren”: el sexe masculí sempre s’ha de mostrar sempre valent i mai es pot mostrar dèbil davant l’altre gent. No poden mostrar sentiments d’inferioritat perquè segons els rols de gènere els homes han de ser sempre líders forts, no vulnerables.
- “Els nois han de mantenir a la família”: es creu que els nois són els encarregats de mantenir econòmicament a la família i ha de créixer gràcies al seu treball constant.
- “Els nois han de mostrar-se sempre en l’àmbit públic”: sempre s’ha cregut que els homes han de mostrar-se davant la gent, han de ser la representació de la família davant la societat, el seu entorn.

Des de que naixem hi ha una gran distinció entre la manera d’educar als nens i a les nenes. Els nens des de que neixen són educats com a “nens guerrers” que han de ser triomfadors i durs, en canvi, de la nena s’espera que es porti bé, sigui protectora i tranquil·la. Expertes asseguren que als tres anys els nens ja tenen adquirida la jerarquia del gènere i mostren una superioritat sobre les nenes ja que les diferències en els jocs, les joguines, els colors i els dibuixos els hi han transmès aquesta desigualtat. Per exemple des de petites les nenes han de ser unes princeses i els hi ha d’agradar el color rosa, i els nens han de ser uns superherois i els hi ha d’agradar el color blau. Aquest però és l’inici de la distinció de gèneres i les desigualtats ja que per exemple al pati de l’escola s’ha generalitzat la pràctica d’un esport només als nens.

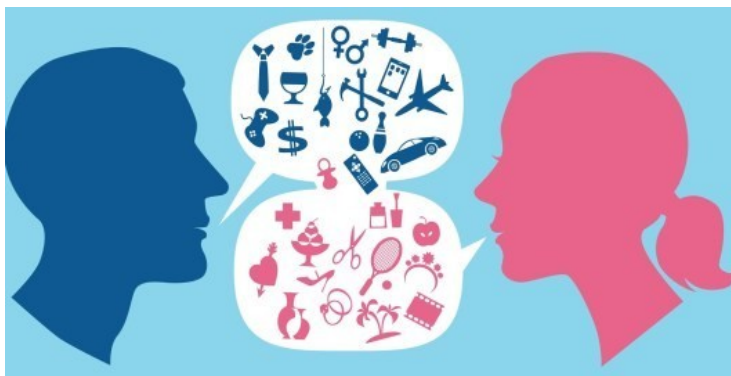

Figura 12: Representació dels rols de gènere

3.5. EXPRESSIONS SEXISTES

Tant el llenguatge quotidià com el professional estan plens d'expressions i estructures que ajuden a mantenir els estereotips de gènere i perjudiquen i invisibilitzen a les dones. A continuació es mostren uns quants exemples d'insults sexistes amb el seu significat del diccionari, la manera com l'utilitza la societat i finalment un exemple per entendre la situació.

-“Marimacho”: del castellà, *dona que en el seu aspecte i en les seves actituds sembla un home*. Utilitzem aquesta paraula per definir els rols de gènere i per definir que la dona es inferior a l'home ja que es dona per entès que una dona no pot tenir actituds de fermesa i seguretat ja que són adjectius per a homes, segons la societat. Ex: *Aquesta noia té molta força, sembla un “marimacho”*.

-Putà: *dona que manté relacions sexuals a canvi de diners, que es dedica a la prostitució*. Aquesta paraula és utilitzada per definir que una dona té moltes relacions amb un home. La societat la critica perquè representa que una dona ha de tenir una parella i no pot estar amb tantes persones. Ex: *Aquesta noia és una puta, ha estat amb molts nois aquesta nit*.

-Guarra: del castellà, *persona que està bruta, no té cura de la seva higiene personal ni dels objectes que l'envolten*. Aquesta paraula l'utilitzem per designar a una noia a qui li agrada vestir d'una determinada manera i aquesta la condiciona sobre les seves intencions envers el sexe masculí. Ex: *Aquesta noia és molt guarra, vesteix ensenyant-ho tot*.

-Monja: *religiosa d'alguns dels ordes monàstics aprovats per l'Església*. S'utilitza aquesta paraula per dir que una noia no vol tenir relacions sexuals amb un noi, és a dir, una crítica cap a la noia perquè no vol mantenir relacions i per tant, segons la societat, no està satisfent els desitjos del sexe masculí. Ex: *Aquesta noia no fa res amb els nois, sembla una monja*.

-Nena: *Infant, noia petita, de pocs anys*. S'utilitza aquesta paraula com a forma d'insult per discriminar a aquells nens que els hi agrada jugar a "jocs de nenes" determinats per la societat. D'aquesta manera la noia queda discriminada perquè un noi no pot tenir actituds o maneres de fer semblants a les de les noies. Un altre cop la noia queda en una situació d'inferioritat envers el noi. Ex: *Aquest nen sembla una nena perquè sempre està plorant, és molt dèbil*.

A part d'això, algunes definicions que trobem al diccionari ja mostren discriminacions de sexe ja que al definir una paraula amb el sexe masculí inclouen tot tipus de definicions però en canvi, al descriure la mateixa paraula en femení, es limiten a descriure-ho com el femení d'un altre mot. Per exemple, si busquem la paraula "alcalde" al diccionari ens dona la següent definició: "president de l'ajuntament d'un poble o un terme municipal. És, en el seu grau jeràrquic, delegat del Govern en l'ordre administratiu". En canvi, si busquem la paraula "alcaldessa" la definició és la següent: "Dona que exerceix el càrrec d'alcalde. *Coloq.* Dona de l'alcalde." Aquest és doncs, un clar exemple d'un altre tipus de masclisme que té lloc en el llenguatge i en un diccionari, una font de coneixement a l'abast de tota la població que en aquest cas està adoptant un biaix masclista.

Un altre tipus de discriminació que té lloc en el vocabulari és utilitzar només el sexe masculí per generalitzar, en un grup on hi ha tan el masculí com el femení, l'anomenat "genèric masculí". Per exemple, estem en una classe i un/a professor/a diu: "Som-hi nois, fem l'últim exercici". Així doncs aquesta frase significa que només els nois han de fer els exercicis però i les noies? Estaven incloses en aquest col·lectiu o només els nois havien de fer l'exercici? El sexisme està tan naturalitzat en el nostre llenguatge que no ens sembla estrany usar "tots" per adreçar-nos a un grup de persones, malgrat només hi hagi un home, i en canvi sí ens sembla forçat dir "totes" si hi ha homes presents. Per altra banda, el femení de "totes" refereix a "persones", de manera que no cau en l'exclusió com si ho fa la paraula en masculí.

3.6. EL MICROMASCLISME ENTRE ELS ADOLESCENTS

La majoria dels adolescents creu en una societat igualitària sense discriminacions de gènere i considera que actualment ja existeix. La realitat, però, no és aquesta ja que els indicadors ens diuen que la violència masclista entre el jovent ha augmentat. Segons els experts aquest augment s'ha produït a causa de l'actual camuflatge del masclisme, també anomenat "neosexisme".

És a dir, entre els adolescents es produeix una contradicció pel fet que hi ha un posicionament públic a favor de la igualtat però alhora es produeixen subtils però persistents actes de violència i de discriminació envers les dones, que en molts casos no són fàcils d'identificar. Aquest fenomen, com hem exposat anteriorment, és l'anomenat micromasclisme i acostuma a ser difícil de detectar entre els joves a causa de la falta d'experiència i eines per fer front a aquest tipus de situacions d'abús i de discriminació.

Segons Sara Moreno, professora de sociologia de l'UAB, el masclisme i el micromasclisme avui en dia encara es fa molt present en la nostra societat en els sentiments de gelosia, de control i de possessió dins l'àmbit de la parella. Segons l'experta és molt difícil abolir el masclisme en un context on la societat de consum dona constantment missatges masclistes i hipersexualitza el cos de la dona. Per un altre costat, les pel·lícules, alguns programes de televisió i les cançons també reproduïxen relacions de desigualtat entre l'home i la dona on es potencia la imatge d'una dona sexy, sensual i provocativa, i una imatge de l'home fort i hipermasculinitzat.

Altres expertes confirmen que hi ha dos factors que assenten les bases per instaurar una relació d'abús i submissió, que fàcilment pugui acabar desencadenant en violència. D'una banda, els estereotips, i de l'altra, l'anomenat amor romàntic, pel qual les relacions sexo-afectives que conceben a l'altre com a un objecte de propietat privada, on les relacions es construeixen sobre la dependència emocional, l'amor sembla imposat per la societat patriarcal i sembla que segueixi un manual d'instruccions. L'amor està totalment idealitzat generant opressió, control i finalment violència.

A continuació exposaré alguns dels micromasclismes amb els que se solen topar les noies adolescents.

- "Fes-li el sopar al teu germà": Aquesta podria ser la frase d'una mare o un pare que li diu a la seva filla que s'ocupi de fer el sopar pel seu germà.

- “On vas vestida tan curta?": Aquest micromasclisme és un dels més recorrents entre els adolescents. El control sobre el cos en un sentit de “pudor” i “decència” només s'exerceix cap a les noies, no els nois. Això es deu a la sexualització del cos de la dona.
- “Nena, que poc fina ets”: Des de sempre s'ha considerat que les noies han de ser femenines i no fer “coses de nois”. Aquest és el típic micromasclisme que són de part dels pares i mares que creuen que la seva filla ha de créixer tenint actituds femenines, i així reforçar els estereotips de gènere.
- “Estàs més grassa”: Els estereotips de bellesa han establert que la figura femenina ha de ser prima. Així doncs, a la mínima que alguna noia no segueix aquest estereotip, ja són discriminades tan per part del seu entorn social com familiar.
- “Deixa'm fer a mi que tu no pots”: Aquest micromasclisme acostuma a tenir lloc quan una noia fa una tasca que requereix la intervenció de la força. Els nois reproduïen aquest micromasclisme ja que consideren que les noies no són prou fortes per obrir, per exemple, un pot de vidre.

4. TREBALL DE CAMP

4.1. ANÀLISI DE L'ENQUESTA

Per poder conèixer si els adolescents som capaços d'identificar els micromasclismes, els rols de gènere i la violència masclista, he creat una enquesta enfocada només als adolescents. Per analitzar l'enquesta m'he marcat uns objectius:

1. La percepció del grau de sexisme entre els adolescents, comparant-ho amb les edats i sexes.
2. La normalització o el rebuig dels micromasclismes.
3. La consideració o no de certes formes d'assetjament com a violència.
4. La presència dels rols de gènere i la seva reproducció.

L'objectiu de l'enquesta és fer un estudi sobre la percepció i la detecció dels micromasclismes en l'entorn escolar. Per a complir aquest objectiu he realitzat una sèrie de preguntes referents a la percepció del sexisme en l'entorn, al reconeixement dels micromasclismes, a com ens afecten els rols de gènere i si són detectats, i finalment si els micromasclismes són vistos com una forma d'agressió.

A continuació exposarem una síntesis dels resultats obtinguts i de les principals conclusions que n'hem pogut extreure. Amb tot, per un anàlisi més detallat i en profunditat, remetem als annexos.

L'anàlisi del resultat, d'entrada, indica que la majoria d'enquestats/des no percep el sexisme en el seu entorn educatiu, social i familiar. Concretament un 52,7% demostra no ser gaire conscient de les desigualtats de gènere del seu entorn i es mostra poc capaç de detectar els micromasclismes. Una pregunta molt clara i precisa ens permet saber si el seu entorn social, educatiu i familiar és sexista. La resposta més repetida, amb el 36,8%, ha estat que la percepció del sexisme només ha estat de grau tres sobre cinc. Aquest és un exemple del poc coneixement del sexisme que una gran part de la població jove té.

Tot i no considerar que el seu context sigui sexista, sí que perceben els rols de gènere que determinen en tants aspectes en la nostra societat. Aquest aspecte del masclisme és el que està més estès però també més reconegut per a la majoria dels adolescents. En aquest sentit, són molt conscients que els estereotips creen desigualtats i que això fa que es reproduïxin amb més facilitat les agressions sexistes verbals i no verbals. El 88,1% intenta rebutjar aquestes discriminacions però quan es produeixen d'una forma menys explícita, no són

capaços de reconèixer-les. Els estereotips tene un gran pes en l'àmbit educatiu i moltes vegades es reproduïxen de professors/es a alumnes. En resum, podem dir que el 57,7% sí que identifica els rols de gènere ja que en demanar si es produeix una discriminació quan un professor necessita fer una tasca on hi intervé la força, que només compti amb els nois per fer-la, van contestar que sí que era una discriminació i a més fomentava els estereotips de gènere.

Tot i així, malgrat identificar les situacions masclistes, la majoria no considera que el masclisme i el micromasclisme que detecten siguin un manera d'exercir la violència, formes d'agressió. Aquest és un punt important ja que la normalització i el fet de no considerar greus aquestes pràctiques fan que socialment es perpetui una cultura violenta i patriarcal. I a la llarga, alguns d'aquests joves puguin acabar sent agressors o víctimes de la violència masclista. Per això, gairebé el 80% creu ser capaç d'identificar les situacions masclistes però una gran part d'aquests no reconeixen aquest fet com a violència de gènere. Així doncs, rebutgen els micromasclismes ja que en preguntar si fer un comentari a una noia pel seu aspecte físic és una acció violenta, el 63,1% va respondre que sí que és violent. En contra, però, no consideren aquest fet com a violència de gènere.

Un cop realitzat l'anàlisi, podem afirmar que per tal de millorar en l'aspecte de la violència de gènere primer cal eliminar la base en la qual se sustenta. Cal suprimir els micromasclismes i les actituds sexistes ja que d'aquesta manera la violència de gènere té menys probabilitats d'arribar tan lluny.

4.2 CREACIÓ D'UNA DINÀMICA

Per tal de poder posar en pràctica els coneixements apresos durant la recerca, he creat una dinàmica per sensibilitzar la població en edat escolar. Aquesta consta de diferents parts.

Activitat: Vivim envoltades de micromasclismes, ho sabies?

OBJECTIUS

- Identificar els micromasclismes.
- Explicar els masclismes i micromasclismes.
- Sensibilitzar per tal de poder reconèixer la violència de gènere.

METODOLOGIA

1. Presentació d'una situació:
  - Vídeo testimoni: <https://www.youtube.com/watch?v=cQwJxhIF4DI>
  - Dinàmica per expressar els sentiments de vulnerabilitat i interdependència.
  - Reflexió sobre els micromasclismes i posar en coneixement la reproducció d'aquests en cadascun dels i les participants. (#MeToo)
2. Debat sobre situacions masclistes:
  - Preguntes sobre el vídeo.
  - Opinió dels i les participants.
3. Escala de la violència:
  - Explicació de l'escala de la violència.
  - Presentació de diferents situacions micromasclistes.
  - Detectar més situacions no proposades.
  - Omplir l'escala amb les situacions segons el grau de cadascuna.
4. Comentari final de l'activitat. Explicació / debat de la importància del rebuig dels micromasclismes.

ALTRES

- Grup: delegats i delegades del meu institut.
- Dia i hora: Dimecres 10 de novembre del 2018. De 9:00 a 10:00.

- Lloc: Aula de Reforç.
- Material: “Post-its”, retoladors, ordinador.

Procendiment de l'activitat:

METODOLOGIA

1. Presentació d'una situació:
  - Vídeo testimoni: <https://www.youtube.com/watch?v=cQwJxhIF4DI>
  - Dinàmica per expressar els sentiments de vulnerabilitat i interdependència: es repeteixen els i les participants per tot l'espai. Al sentir una indicació, es paren amb la persona més propera i mantenen contacte visual durant un o dos minuts. Es torna a reproduir la mateixa situació. Després tothom es torna a dispersar i al sentir novament la indicació s'han d'abraçar durant un o dos minuts. Aquesta dinàmica servirà per crear inicialment una tensió i després sentir el reconfort, la comoditat.
  - Reflexió sobre els micromasclismes i posar en coneixement la reproducció d'aquests en cadascun dels i les participants: Un cop acabada l'activitat anterior, es posen en coneixement alguns conceptes bàsics dels micromasclismes i la violència de gènere. Després d'això cada participant pot donar a conèixer a la resta diferents situacions de micromasclismes que hagin viscut o que coneguin. No cal que aquestes siguin experimentades en primera persona.
2. Debat sobre situacions masclistes:
  - Preguntes sobre el vídeo
  - Opinió dels i les participants.
3. Escala de la violència:
  - Explicació de l'escala de la violència: L'escala de la violència de gènere és una manera representativa d'explicar tots els passos / etapes pels quals la violència de gènere passa. Al primer graó hi trobem el xantatge, l'aïllament i el control. En aquest primer graó també s'hi inclouen tots els micromasclismes. Al segon hi trobem la desvalorització, l'humiliació i el sexe falsament consentit. Al tercer s'hi classifiquen les intimidacions, les amenaces i les agressions físiques lleus. Finalment, al quart hi trobem la violència física.

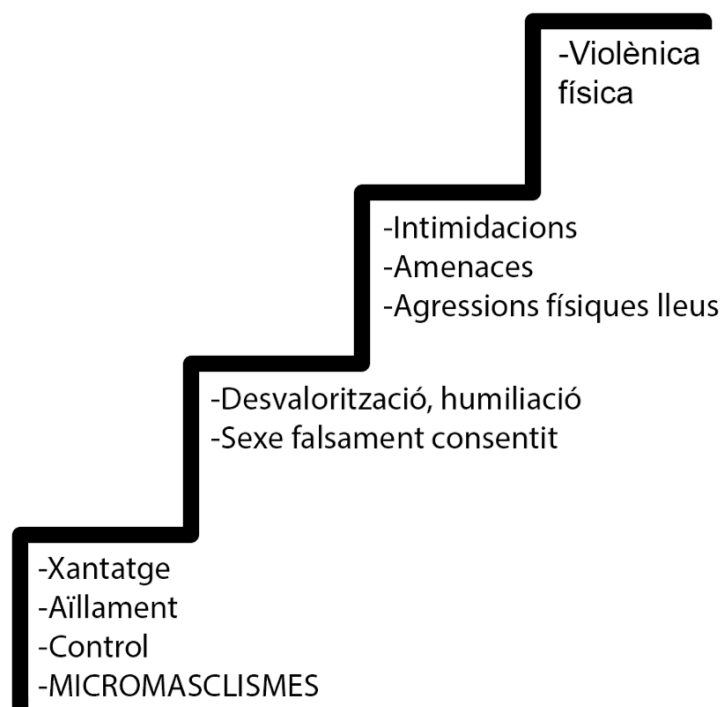

Figura 13: L'escala de la violència de gènere

- Presentació de diferents situacions micromasclistes.
  - Control
  - Crits
  - Amenaces
  - Xantatge emocional
  - Cops
  - Autoritarisme
  - Ordres
  - Coacció
  - Actes violents
  - Parlar per l'altra persona
  - Prendre decisions per l'altra persona
  - Anul·lar la voluntat de la parella
  - Submissió
  - "Tens una dona desobedient"
  - Home a home: "No et fas respectar"
  - "Porta't com un home"
  - A l'home li cau una copa al terra i la dona va de seguida a netejar-ho

- Falses carícies
  - Esperances de felicitat
  - Deixar malament a la teva parella davant els amics
  - Massa insistència per mantenir relacions sexuals
  - Fer sentir inferior a la víctima
  - Actes violents, violència física
  - La víctima no respon les trucades del seu cercle familiar i d'amics
  - La víctima no es relaciona amb la família i amics
  - Dependència total de la parella per part de la víctima
- Detectar més situacions no proposades. Tasca que han de fer els participants. Han de pensar en més situacions de micromasclisme per tal de poder incloure-les dins l'escala de la violència.
  - Omplir l'escala amb les situacions segons el grau de cadascuna: Un cop donades les situacions anteriors, els/ les participants han de col·locar cada exemple segons el grau de violència de gènere que li correspon.
4. Comentari final de l'activitat. Explicació / debat de la importància del rebuig dels micromasclismes.

4.2.1 REALITZACIÓ DE LA DINÀMICA

Figura 14: Introducció a la dinàmica

Figura 15: Debat sobre el curtmetratge

Figura 16: Posant en comú situacions de micromasclisme

Figura 17: Activitat de l'escala de la violència de gènere

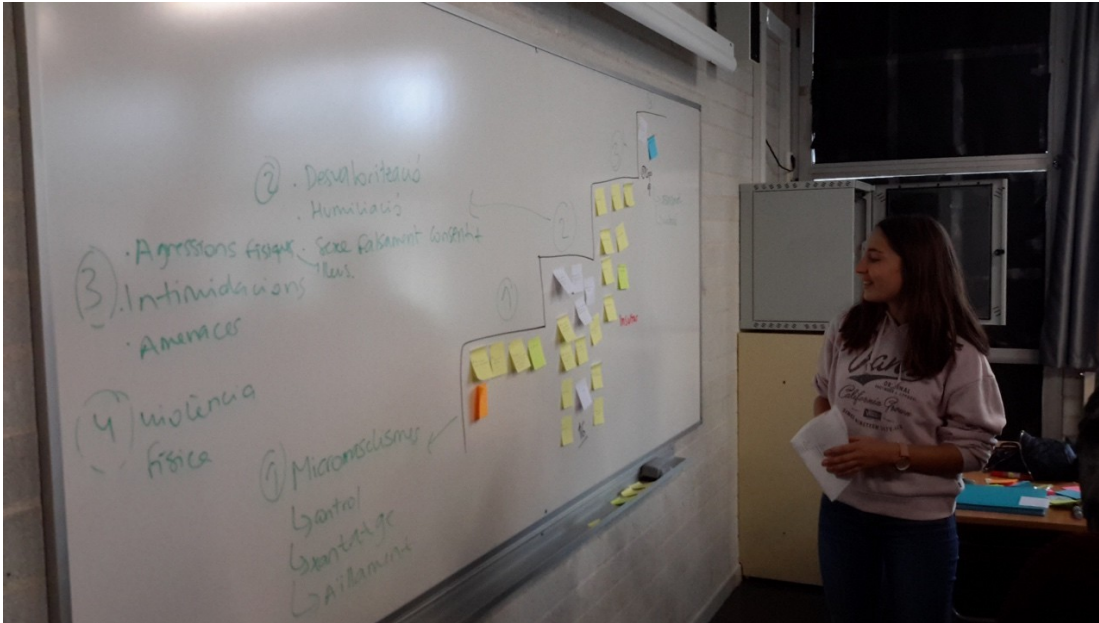

Figura 18: Comentari final de la dinàmica

4.2.2 COMENTARIS I OBSERVACIONS SOBRE LA DINÀMICA

Després de dur a terme l'activitat puc extreure'n unes conclusions i comentaris sobre l'elaboració i la pràctica d'aquesta.

En primer lloc, crear una dinàmica atractiva i motivadora per poder captar l'atenció dels i les participants ha sigut d'una certa complexitat. Intentar transmetre la informació d'una forma clara i precisa sense ser gaire complicada també ha estat una dificultat a l'hora d'utilitzar la terminologia pròpia. A part, poder fer sentir còmode i amb ganes de participar ha estat tot un repte. Tot i així totes les petites activitats plantejades, s'han dut a terme sense complicacions però amb poca participació. També cal dir que la varietat d'edats ha estat bastant diversa i potser aquest era un dels factors de la poca participació, en un inici.

Gràcies a la dinàmica he pogut posar en pràctica, de la manera més directa, els coneixements que he adquirit amb el treball. La dificultat de relacionar els temes i les idees que volia transmetre m'ha permès endinsar-me més en la part teòrica del treball. També m'ha permès aprendre a parlar en públic i ser capaç de transmetre els meus objectius d'una forma indirecta però que al final a tothom li arribessin d'una manera o una altra.

Finalment, puc afirmar que la creació d'aquesta dinàmica ha estat útil per tots els membres del grup i personalment també ho ha estat per mi ja que he pogut fer una reflexió sobre com percebem els (micro)masclismes que ens envolten dia rere dia. Penso que la part més important ha estat poder compartir els meus coneixements i que també hagin servit per conscienciar i ajudar els adolescents a detectar les situacions de discriminació que ens envolten dia rere dia.

5. CONCLUSIONS

Un cop realitzat l'estudi teòric sobre el tema i una part pràctica que m'ha servit per experimentar la informació extreta de la recerca, he obtingut una sèrie de resultats i apreciacions a partir dels quals he pogut extreure unes conclusions que presento estructurades a partir de cada un dels meus objectius inicials:

1. Estudiar la violència de gènere com a concepte.
2. Aprofundir en el micromasclisme, especialment en els adolescents.
3. Estudiar el comportament dels adolescents davant de situacions de micromasclisme.
4. Crear una dinàmica de sensibilització amb els micromasclismes.

Estudiar la violència de gènere com a concepte.

El primer objectiu va ser estudiar la violència de gènere com a concepte. Aquest m'ha permès aprofundir més en el tema de la violència de gènere i poder comprendre els factors que hi intervenen. Poder entendre quines són les causes de la violència de gènere mitjançant explicacions teòriques m'ha permès, posteriorment, poder identificar situacions masclistes, sexistes i discriminatòries.

A part, també he pogut endinsar-me i familiaritzar-me amb el llenguatge que s'utilitza per parlar sobre la violència de gènere. Crec que aquest és un concepte clau ja que moltes vegades quan no entenem el vocabulari, decidim obviar el tema i personalment crec que no és un tema que necessita més atenció i comprensió per part d'homes i dones.

Aprofundir en el micromasclisme, especialment en els adolescents.

El segon objectiu fixat va ser aprofundir en els micromasclismes entre els adolescents. Aquest és un dels aspectes que trobo més interessant del treball ja que focalitzar l'eliminació dels micromasclismes entre els adolescents hauria de ser el punt principal per acabar eliminant d'una manera totalitària la violència de gènere. Gràcies a una petita base teòrica he pogut comprendre el comportament dels adolescents davant dels micromasclismes. Aquesta teoria també m'ha servit per poder crear una enquesta focalitzant els micromasclismes entre els adolescents.

Estudiar el comportament dels adolescents davant de situacions de micromasclisme.

Continuant en la temàtica dels adolescents, el tercer objectiu establert va ser estudiar el comportament dels adolescents davant situacions de masclisme. Per poder dur a terme aquest aspecte he creat una enquesta per saber-ne l'opinió i els coneixements sobre el sexisme, els rols de gènere i els micromasclismes.

D'aquest apartat puc extreure'n unes conclusions clares i precises. En primer lloc la majoria dels adolescents no identifiquen un grau molt alt de sexisme en el seu entorn. Tampoc consideren certes formes de micromasclisme que es tenen lloc al dia a dia com a formes de discriminació envers el sexe femení. A part, però, tot i ser molt conscients dels rols de gènere i de les seves característiques, una part dels adolescents no considera que siguin factors que incideixin en la violència de gènere. En resum, veient els resultats de l'enquesta crec que cal reflexionar sobre el comportament dels adolescents envers el sexisme i el masclisme. Aquesta reflexió és necessària si l'objectiu principal és acabar amb la violència de gènere.

Després de realitzar la recerca puc afirmar que per poder solucionar la violència de gènere el primer pas i el més important és eliminar els masclismes, micromasclismes i estereotips de gènere ja que aquests són la base a partir de la qual es comencen a construir i dissenyar les relacions violentes que acabaran amb les agressions físiques.

Crear una dinàmica de sensibilització amb els micromasclismes.

L'últim objectiu establert va ser crear una dinàmica de sensibilització amb els micromasclismes. Preparant-la m'he adonat de que en primer lloc és complicat dissenyar una dinàmica atractiva i alhora que compleixi els objectius. A part, buscant per la web he trobat una gran quantitat de curtmetratges que reflecteixen la violència de gènere en l'àmbit familiar, entre home i dona. Aquests també ho fan d'una manera subtil i molt evident a la vegada i això m'ha permès poder entendre encara millor la part teòrica de treball.

En definitiva, la realització del treball ha estat una experiència positiva i d'un aprenentatge significatiu que de ben segur que el meu interès continuarà present amb el tema.

Personalment l'experiència del treball ha estat positiva. Parts com per exemple la recerca bibliogràfica han estat de poca dificultat. En canvi la redacció i la forma d'explicar la recerca realitzada han estat de més dificultat.

A part, penso que el treball de camp ha estat d'una certa dificultat però l'interès personal ha fet que fos menys feixuc i més atractiu.

6. AGRAÏMENTS

Primerament m'agradaria donar les gràcies a la meva tutora del treball, per la gran ajuda que ha sigut per a mi, per estar sempre disponible per resoldre dubtes, per motivar-me i donar-me idees per fer el treball més enriquidor. Gràcies a ella he pogut viure l'experiència del treball de recerca aprenent i reflexionant sobre temes interessants.

Agrair també a totes aquelles persones que m'han ajudat a realitzar la part pràctica contestant l'enquesta amb honestedat i sinceritat. M'agradaria donar les gràcies en especial als delegats i delegades que van assistir a la dinàmica i que van fer que tot fos més fàcil i àgil.

Igualment als meus pares pel suport que m'han donat i les ganes d'encuriosir-me en aspectes que millorin la societat. També al meu germà per l'ajuda i els consells que m'ha donat envers els aspectes formals.

A tots aquests, el més sincer agraïment.

7. BIBLIOGRAFIA, WEBGRAFIA I REFERÈNCIES

FONTS D'INFORMACIÓ:

ADOLESCENTS.CAT. Els 'micromasclismes' explicats en un vídeo de 3 minuts. En línia. 8 d'agost de 2017. <<https://adolescents.naciodigital.cat/noticia/35073/micromasclismes/explicats/video/minuts>>

AIDA RULL. 20 frases masclistes. En línia. 25 d'abril de 2018. <<https://revistaldarull.blogspot.com/2018/04/20-frases-masclistes.html>>

ALENDABROS. El orden de las cosas, corto contra la violencia de género. En línia. 13 de febrer de 2013. <<https://www.youtube.com/watch?v=hfGsrMBsX1Q>>

ANNA MERCADÉ. El masclisme i el micromasclisme són arreu, i no ho hem de consentir. En línia. 4 de juny de 2017. <<http://www.elpuntavui.cat/societat/article/5-societat/1156804-el-masclisme-i-el-micromasclisme-son-arreu-i-no-ho-hem-de-consentir.html>>

ANNA S. Diccionario para la Mujeres Libres: Zorra. En línia. 19 de setembre de 2014. <<http://mujericolas.blogspot.com/2014/09/diccionario-para-mujeres-libres-zorra.html>>

ANNA SCHWARZ. Mujeres-género-equidad. En línia. <<https://www.scoop.it/t/mujeres-genero-equidad/p/1639724230/2012/04/20/refranes-sexistas-cultura-popular>>

ARRAN. El mite de l'amor romàntic. En línia. 3 de desembre de 2014. <<http://laccent.cat/el-mite-de-lamor-romantic-a-debat/>>

BEATRIZ SERRANO. 82 frases machistas que las mujeres escuchamos todos los días. En línia. <<https://www.buzzfeed.com/beatrizserranomolina/82-frases-machistas>>

BETEVE. Com afectes els estereotips de gènere la sexualitat dels adolescents? En línia. 15 de maig del 2017. <<https://beteve.cat/general/com-afecten-els-estereotips-de-genero-la-sexualitat-dels-adolescents/>>

CARLA, MIREIA, LAIA I HELENA. Tipus d'estereotips. En línia. 7 de juny de 2010.

<<http://estereotips.blogspot.com/2010/06/tipus-destereotips.html>>

CLARA ORPINELL ROMERO. La no depilació. En línia. 1 de novembre de 2016.

<<https://lamagiadeserjo.wordpress.com/2016/11/01/la-no-depilacio/>>

CRISTINA BARON. Cortometraje violència de gènere. En línia. 10 de desembre de 2017.

<<https://www.youtube.com/watch?v=cQwJxhIF4DI>>

DAVID ESPINERA FIGUEROA. Micromasclismos y adolescencia. En línia.

<<https://www.scribd.com/document/232001184/Micromachismos-y-Adolescencia>>

DIANA. Perfil de la víctima maltratada. En línia. 9 de maig de 2011.

<<http://dianasoto5110.blogspot.com/2011/05/perfil-de-la-victima-maltratada.html>>

DRA. MANRET. Perfil de la mujer maltratada. En línia. 4 de setembre de 2014.

<<https://salud.ccm.net/faq/19773-perfil-de-la-mujer-maltratada> >

EVA DALLO. 50 comentaris sexistes. En línia. 27 de juliol de 2014.

<<http://www.elmundo.es/yodona/2014/07/27/53ce6a84ca474111338b4578.html> >

EL BURGUERS DIGITAL. Micromasclismes entre els joves. En línia. 24 de novembre de

2015. <<https://elbruguersdigital.cat/micromasclismes-entre-els-joves/>>

EL PERIÓDICO. 20 frases i imatges per al Dia de la Dona 2018. En línia. 7 de març de 2018.

<<https://www.elperiodico.cat/ca/extra/20180307/frases-imatges-dia-de-la-dona-2018-6671962>>

ENCÍS. Micromasclismes i adolescència. En línia. 8 de juny de 2015.

<<https://www.encis.coop/micromasclismes-i-adolescencia/>>

ENFEMENINO. Estos ejemplos machistas en los medios de comunicación te van a indignar. En

línia. 27 de juny de 2017. <<https://www.enfemenino.com/feminismo/frases-sexistas-en-medios-y-redes-sociales-s1978370.html>>

ENFOQUE DE IGUALDAD. Caricatura de los roles de género. En línia. 28 de novembre de

2012. <<https://www.youtube.com/watch?v=GwQ4Ngc9Glg>>

ESPECTÁCULOS. Violència psicològica, golpe certero de la autoestima. En línia. 22 de gener de 2015. <<https://losandes.com.ar/article/violencia-psicologica-golpe-certero-a-la-autoestima-830261>>

FERRETRI. Expressions sexistes. En línia. 27 d'octubre de 2016. <<https://immaferret.wordpress.com/2016/10/17/expressions-sexistes/>>

JESSICA RAMOS FINA. Micromasclismes i violència de gènere entre els adolescents. En línia. 13 de novembre de 2015. <https://issuu.com/bibmontserrat/docs/tr_jessicaramos>

J.M. LUGARDO. Una guía para jóvenes enseña a detectar los micromachismos. 5 de maig de 2018. <https://www.huelvainformacion.es/huelva/guia-jovenes-ensena-detectar-micromachismos_0_1242476219.html>

JOSÉ ANTONIO BURRIEL. Formas y tipos de violencia. En línia. 5 d'agost de 2013. <<http://nomasvg.com/informacion-sobre-violencia-de-genero/formas-y-tipos-de-violencia/>>

LARA BONILLO. El masclisme s'adapta als nous temps. En línia. 6 de març de 2016. <https://www.ara.cat/dossier/masclisme-sadapta-Als-nous-temps_0_1535246504.html>

LAURA DÍAZ-ROIG / LARA BONILLA. L'amor mal entès. En línia. 13 d'octubre de 2013. <https://www.ara.cat/premium/societat/Lamor-entes-Estereotips-genero-ladolescencia_0_1010299060.html>

LENORE E. A. WALKER. El síndrome de la mujer maltratada. En línia. 4 de març de 2013. <http://www.infocop.es/view_article.asp?id=4390&cat=10>

LLUÏSA MELGARES. Joves, micromasclismes i violència. En línia. 25 de novembre de 2016. <<https://elmon.cat/opinio/16995/joves-micromasclismes-i-violencia>>

LUZ MARIA AGUILAR. Roles de género, estereotipos y prejuicios. En línia. 4 de juny de 2015. <<https://www.youtube.com/watch?v=7CUfLHG6cGw>>

MARIONA SAGALÉS. Educació i millora de les lleis, solucions per acabar amb la violència masclista. En línia. 25 de novembre de 2014.

<http://www.totsantcugat.cat/actualitat/educacio-i-millora-de-les-lleis-solucions-per-acabar-amb-la-violencia-masclista_124935102.html >

MAR PÉREZ. Estereotips i rols de gènere. En línia. 30 de maig de 2017.
<<https://prezi.com/cwxmv0tjeba8/estereotips-i-rols-de-genere/>>

MATILDE GORDERO. Estereotips sexistes. En línia. 13 d'octubre de 2014.
<<https://www.media.cat/2014/10/13/estereotips-sexistes/> >

MAYTE RIUS. El sexismo que ocultan las palabras. En línia. 7 de març de 2014.
<<https://www.lavanguardia.com/estilos-de-vida/20140307/54402851720/el-sexismo-que-ocultan-las-palabras.html> >

MG. ROSARIO GIRON SANCHEZ. Factores de riesgo y perfil de la victima en violencia de género. En línia.
<https://www.mpfm.gob.pe/escuela/contenido/actividades/docs/23416_factores_de_riesgo_en_violencia_familiar.pdf >

M. JESÚS ALAMILLO GARCÍA. Els estereotips de gènere a la publicitat. En línia.
<http://www.laindependent.cat/index.php?option=com_content&view=article&id=511%3Asalut-i-estereotips-de-genere-en-ladolescencia&catid=74%3Asalut-sexual-i-reproductiva&Itemid=111&lang=ca >

MÒNICA AMORÓS. Micromasclismes. En línia. 18 d'agost de 2015.
<<https://blocs.mesvilaweb.cat/mamoros/2015/08/micromasclismes/>>

OSCAR CASTILLERO MIMENZA. Los 7 tipos de violencia de género (y características). En línia. <<https://psicologiymente.net/forense/tipos-violencia-de-genero> >

PABLO CANTÓ. 'La historia de Pepe y Pepa' sirve para detectar violencia machista entre adolescentes. En línia. 28 de novembre de 2017.
<https://verne.elpais.com/verne/2017/11/27/articulo/1511783569_920432.html >

PILAR TERRASA GONZÁLEZ. Construcció dels rols de gènere al sistema educatiu. En línia.
<https://www.upf.edu/documents/3622820/3627942/TFG_P_Terrasa.pdf/4aa2b132-d654-c810-89ab-39787c4b3163>

PRUDEN. 60 ejemplos de machismo y sexismo en prensa y publicidad. En línea. 3 de noviembre de 2016. <<http://undebateenmicabeza.blogspot.com/2016/11/60-ejemplos-de-machismo-en-prensa-y.html>>

QUEER AVENGERS. Roles de género. En línea. 12 de maig de 2015. <<https://www.youtube.com/watch?v=fqYLj2C0X7A>>

RAQUEL FONT. Fora estereotips sexistes. En línea. 27 de gener de 2018. <https://criatures.ara.cat/infancia/FORA-ESTEREOTIPS-SEXISTES_0_1950404953.html>

RUBÉN ROCA. Cortometraje violencia de género. En línea. 29 d'octubre de 2015. <<https://www.youtube.com/watch?v=u2wywqhcZfQ>>

SARA ASENSIO. Síndrome de la mujer maltratada: Fases, síntomas, tratamiento. En línea. <<https://www.lifeder.com/sindrome-mujer-maltratada/>>

SARA HORMIGO. Tipos de violencia de género: aprende a identificarlos. En línea. 25 d'octubre de 2017. <<https://www.enfemenino.com/feminismo-derechos-igualdad/tipos-de-violencia-de-genero-s2000141.html>>

SERGIO GARCÍA. No es igual 'zorro' que 'zorra'. En línea. 25 de noviembre de 2017. <<https://www.elcorreo.com/sociedad/igual-zorro-zorra-20171125144945-nt.html>>

TATIANA ANTON. Focus group ejemplo. En línea. 5 de juliol de 2017. <<https://www.youtube.com/watch?v=LvdHKvloK84>>

TREGUYACO PINTO. La mayoría de los adolescentes es incapaz de identificar machismo en la publicidad. En línea. 20 de desembre de 2017. <https://www.eldiario.es/sociedad/publicidad_sexista-adolescentes-micromasclismos-ciencia_0_720228387.html>

VICTORIA PLAZA. 10 frases machistas que a ti también se te escapan. En línea. 22 de maig de 2017. <<http://www.grazia.es/lifestyle/10-frases-machistas-que-a-ti-tambien-se-te-escapan/>>

WAPA. 16 frases machistas que ninguna mujer debe tolerar. En línia. 14 de desembre de 2016.
< <https://wapa.pe/sociales/2016-07-25-16-frases-machistas-que-una-mujer-no-debe-tolerar>>

XARXA WEB. 16 mesures per acabar amb la violència contra les dones. En línia. 26 de novembre de 2011. <<http://xarxanet.org/social/noticies/16-mesures-per-acabar-amb-la-violencia-contra-les-dones>>

XAVIER MOLINA. 23 frases machistas que deberías eliminar de tu vocabulario. En línia.
<<https://psicologiaymente.com/reflexiones/frases-machistas>>

Altres recursos electrònics utilitzats:

- "El crític". Les nenes de lletres, els nens de ciències i altres preguntes sobre el rendiment escolar. <<https://www.elcritic.cat/blogs/feminismecritic/2016/07/08/les-nenes-de-lletres-els-nens-de-ciencies-i-mes-preguntes-sobre-el-rendiment-escolar-i-el-genero/>>

- "El país". <https://elpais.com/elpais/2018/03/07/icon/1520426823_220468.html>
<https://elpais.com/tag/movimiento_metoo/a>

- "Wordpress". Perquè la violència masclista.
<<https://assirbarcelonaics.wordpress.com/2016/11/25/perque-la-violencia-masclista/>>

Stop; són micromasclismes. <<https://apsvalors.wordpress.com/2016/03/11/stop-son-micromasclismes/>>

Micromasclisme. <<https://neolosfera.wordpress.com/2016/12/13/micromasclisme/>>

Estereotips. <<https://lamagiadeserjo.wordpress.com/tag/estereotips/>>

- "Oxfam intermon". Situacions actuals de micromasclisme.
<<https://blog.oxfamintermon.org/situaciones-actuales-que-son-ejemplos-de-micromachismos/>>

- "Vanityflor". Exemples de micromasclismes quotidians; com identificar-los.
<<https://www.vanityflor.es/blog/ejemplos-de-micromachismos-cotidianos-como-identificarlos/>>

- "El mundo". <<http://www.elmundo.es/elmundo/2008/05/06/espana/1210095355.html>>

- “Expoknews”. 50 frases sexistes que segur que has dit o sentit. <<https://www.expoknews.com/sexismo-cotidiano-50-frases-que-seguro-has-dicho-o-escuchado/>>
- “Cúrcuma associació”. <<https://asscurcuma.wordpress.com/recursos/genere-identitats-i-feminismes/>>
- “Fil a l’agulla”. <<http://filalagulla.org/formacions/>>
- “Píkara magazine”. <<http://www.pikaramagazine.com/category/ficciones/>>
- “Esberla”. <<https://www.esberla.cat/>>
- “The free dictionary”. <<https://es.thefreedictionary.com/marimacho>>
<<https://es.thefreedictionary.com/zorra>>
- “Diccionari inversa de la llengua catalana”. <<http://dilc.org/puta/>>
<<http://dilc.org/prostituta/>>
<<http://dilc.org/prostitució/>>
<<http://dilc.org/monja/>>
- “Etimologies”. <<http://etimologias.dechile.net/?zorra>>
- “És a dir”. <<http://esadir.cat/entrades/fitxa/node/micromasclisme>>
- “Wikipedia”. <https://ca.wikipedia.org/wiki/Rol_de_gènere>
<https://es.wikipedia.org/wiki/Lenguaje_sexista>
- “Cuida tu salud emocional”. Perfil d’un maltractador. <<http://www.cuidatusaludemocional.com/perfil-de-un-maltratador.html>>
- “Psicologia”. Síndrome de la dona maltractada. <<http://psicologiaunr.org/sindrome-mujer-maltratada/>>
- “regenerem-nos”. Jo no sóc masclista, o si. <<https://www.cjb.cat/regeneremnos/2017/07/11/jo-no-soc-masclista-o-si/>>
- “Uvic”. Premis de recerca. <<http://premisrecerca.uvic.cat/treball/2274>>

-“Generalitat de Catalunya”. Els estereotips de gènere a la publicitat. <http://xtec.gencat.cat/web/.content/alfresco/d/d/workspace/SpacesStore/0024/fc65c6a0-c704-4403-886c-e905d2a91cd4/Els_estereotips_de_genere_la_publicitat.pdf >

- <https://definicion.de/violencia-de-genero/>

- “Tallers per la igualtat”. <<http://www.cdp.udl.cat/tallers/index.php/ca/glossari/item/23-micromasclismes/23-micromasclismes> >

-“Flash de gènere”. Micromasclismes de cirsi. <<https://flashdegenero.org/2018/08/07/micromasclismes-de-crisi/>>

-“Mundi frases”. <<https://www.mundifrases.com/tema/sexismo/>>

-“Ni bella ni bestia”. <<https://www.nibellanibestia.org/i-si-es-violencia>>

- “La Lore” <<http://lalore.org/no-mho-puc-creure-desmuntat-falses-creences/>>

IMATGES:

Figura 1: “Blogspot”. Dret a una vida sense violència. <<http://contacfe.blogspot.com/2016/03/derecho-una-vida-sin-violencia.html> >

Figura 2: “Losandes”. Violència psicològica. <<https://losandes.com.ar/articulo/violencia-psicologica-golpe-certero-a-la-autoestima-830261>>

Figura 3: “Wordpress”. Explicant la violència. <<https://explicandolaviolencia.wordpress.com/2017/03/02/por-que-una-relacion-entre-un-adulto-y-una-adolescente-es-ilegal-aunque-de-su-consentimiento-el-caso-de-calbuco/>>

Figura 4: “Violència sexual”. <<https://dssf.cm-cinfaes.pt/index.php/eixos/gaa/item/378-violencia-sexual> >

Figura 5: “Junior report”. Això és masclisme”. < <https://junior-report.cat/aixo-es-masclisme/> >

Figura6: “Micromasclisme en els concessionaris”.

https://www.google.com/search?client=safari&rls=en&biw=983&bih=916&tbm=isch&sa=1&ei=a2ChW5TSKY2blwTQxp_gDA&q=micromaclisme+en+els+concesionaris&oq=micromaclisme+en+els+concesionaris&gs_l=img.3...70888.76432.0.76644.34.30.0.0.0.0.252.3465.0j21j2.23.0....0...1c.1.64.img..11.7.922...0j0i30k1j0i10i30k1.0.9ImAPuoD7Ts

Figura7: “Parella bebent cafè”

https://www.google.com/search?client=safari&rls=en&biw=983&bih=916&tbm=isch&sa=1&ei=xmGhW96RHc2Wa72_mrgB&q=pareja+bebiendo+cafe&oq=pareja+bebiendo+cafe&gs_l=img.3..0i19k1.46060.47094.0.47543.5.3.0.2.2.0.121.352.0j3.3.0....0...1c.1.64.img..0.5.355...0i30i19k1.0.dlyu5jtr3VA#imgdii=TXlwFij6rcf5WM:&imgrc=MpKbDbiyX5NPvM:

Figura 8: “Marit cremant roba” < <https://sp.depositphotos.com/182783530/stock-photo-inattentive-husband-burning-clothing-while.html> >

Figures 9, 10 i 11: “La imatge de la dona als videoclips”

<<http://blocs.xtec.cat/laimatgedeladonaalsvideoclips/definicio-de-sexisme-i-historia-del-sexisme/que-es-sexisme/el-masclisme/micromasclismes/>>

Figura 12: “Mestre a casa”. Els rols de gènere.

<<http://mestreacasa.gva.es/web/iesserradirta/rolsdegener>>

Figura 13: Font pròpia

Figura 14: Font pròpia

Figura 15: Font pròpia

Figura 16: Font pròpia

Figura 17: Font pròpia

Figura 18: Font pròpia

8. ANNEXOS

ANNEX I- MOSTRA DE L'ENQUESTA

MICROMASCLISME

Aquesta és una enquesta anònima i els resultats que n'extreiem seran objecte d'estudi, és per això que us demanem màxima sinceritat i objectivitat a l'hora de respondre les qüestions. Aquest qüestionari forma part d'un treball de recerca de l'Ins Miquel Bosch i Jover.

* **Necessari**

Edat *

- 12-13 anys
- 14-15 anys
- 16-17 anys
- 18 anys

Gènere *

- Masculí
- Femení
- Altre

De l'1 al 5, com de sexista consideres que és el teu entorn familiar, social i educatiu?

- 1
- 2
- 3
- 4
- 5

Com actuaries en cas que la teva parella vulgués saber sempre on i amb qui vas? *

- Li faria algun comentari perquè deixés de fer-ho
- M'és igual, és normal que ho faci
- Parlaria amb ell/a seriosament perquè no ho fes més

Consideres violent que un home faci un comentari a una noia que passa pel carrer sobre el seu aspecte físic ? *

- No, gens
- Sí
- Una mica

Consideres que hi ha masclisme en aquesta frase: "Ja es veu que aquella noia és una guarra, sempre ho va ensenyant tot" *

- Sí, però no sabria explicar el motiu.
- No
- Sí, clarament

Quins d'aquests casos no és realment una discriminació sexista? *

- Que les dones siguin les encarregades de les tasques de la llar
- Que hi hagi carreres universitàries considerades "per a homes"
- Que una noia rebi un comentari masclista per la manera com es vesteix
- Totes ho són

Com actuaries en cas que un company/a fes un comentari masclista? *

- No sé detectar els comentaris masclistes
- Li diria que deixes de fer aquests tipus de comentaris
- No li diria res tot i haver-lo sentit i detectat

Considerant l'1 com al grau més baix i al 5 com el grau més alt, com puntuaries l'existència de micromasclismes en aquest situació? " Els investigadors Sara Pérez, Joana López i Sergi Álvarez Han arribar a unes conclusions excel·lents" *

- 1
- 2
- 3
- 4
- 5

Creus que és habitual que les noies siguin considerades més delicades, sensibles i correctes que els nois? *

- Si
- No
- No ho sé

Creus que és habitual que els nois siguin considerats més curiosos, atents i responsables que les noies? *

- Si
- No
- No ho sé

Creus que en aquesta frase hi podem identificar micromasclisme? "Ell sí que ajuda a les feines domèstiques" *

- No, gens
- Una mica
- Si

En un grup d'alumnes on hi ha els dos sexes, el professor/a diu: "Algún noi fort i valent que m'ajudi a portar aquestes taules i cadires a l'altre classe". Creus que s'està produïnt una situació de micromasclisme de professor/a a alumne/a?

- Sí, aquest fet fomenta els estereotips de gènere
- No, els nois en general són més forts físicament per això ho han de fer ells
- Sí, però no és important

Arriba un alumne nou a l'institut i el professor o professora parla amb un grup de noies perquè l'ajudin a integrar-se. Per què creus que el professorat delega aquesta responsabilitat a un grup de noies i no de nois?

- Perquè s'estan reproduint uns estereotips discriminatoris de gènere.
- Perquè les noies en general fan millor aquest tipus de tasques, són més sensibles i atentes.
- No crec que sigui intencionat, el fet de triar a noies i no a nois.

Comentaris i observacions:

La vostra resposta

ANNEX II- GRÀFIQUES DE LES RESPOSTES DE L'ENQUESTA

260 respostes

RESUM

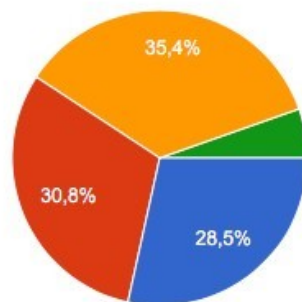
INDIVIDUAL

S'accepten respostes

Edat

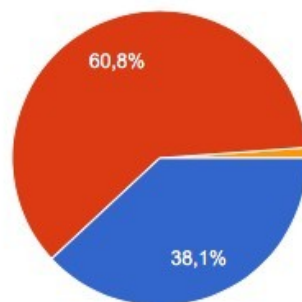
260 respostes

- 12-13 anys
- 14-15 anys
- 16-17 anys
- 18 anys

Gènere

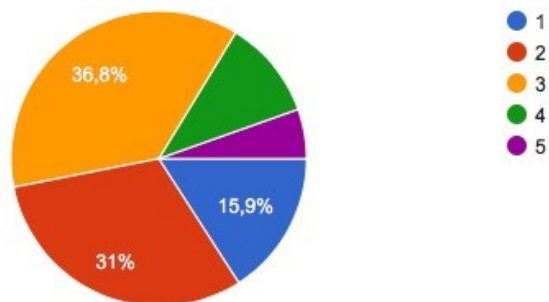
260 respostes

- Masculí
- Femení
- Altre

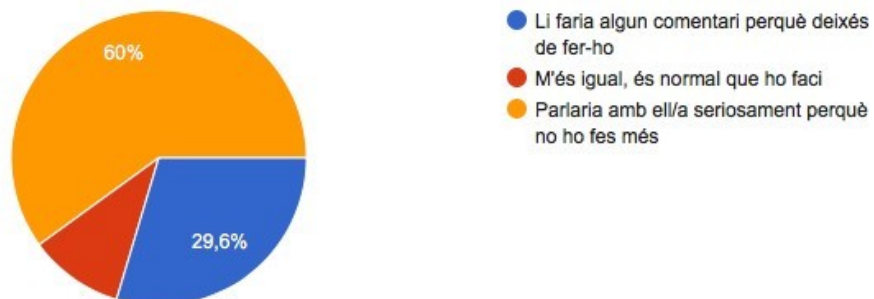
De l'1 al 5, com de sexista consideres que és el teu entorn familiar, social i educatiu?

258 respostes

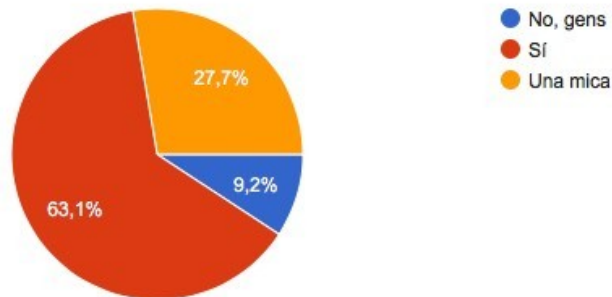
Com actuaries en cas que la teva parella vulgués saber sempre on i amb qui vas?

260 respostes

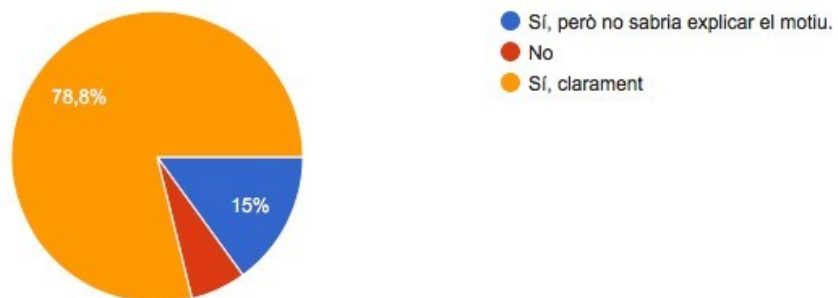
Consideres violent que un home faci un comentari a una noia que passa pel carrer sobre el seu aspecte físic ?

260 respostes

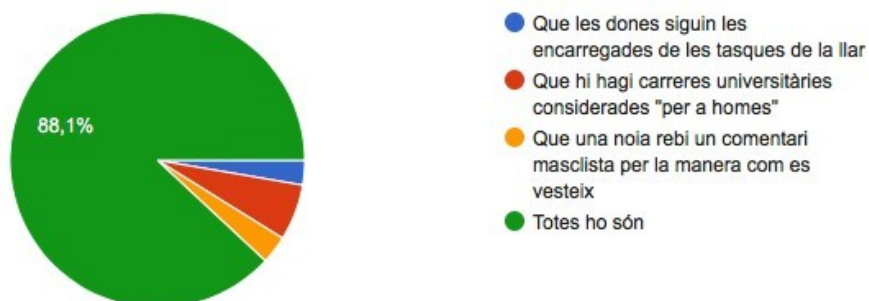
Consideres que hi ha masclisme en aquesta frase: "Ja es veu que aquella noia és una guarra, sempre ho va ensenyant tot"

260 respostes

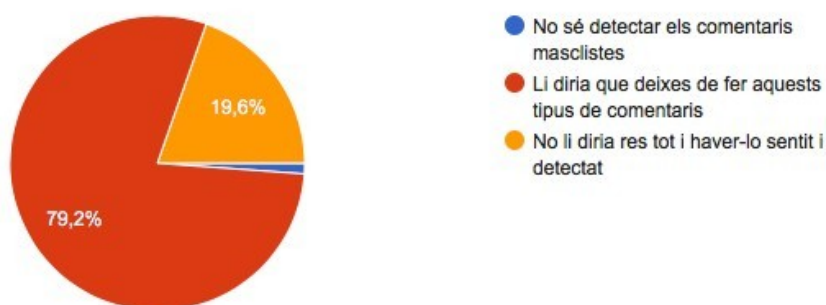
Quins d'aquests casos no és realment una discriminació sexista?

260 respostes

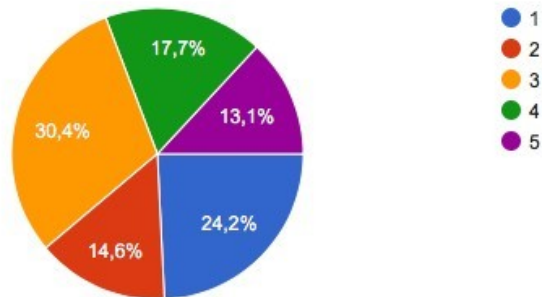
Com actuaries en cas que un company/a fes un comentari masclista?

260 respostes

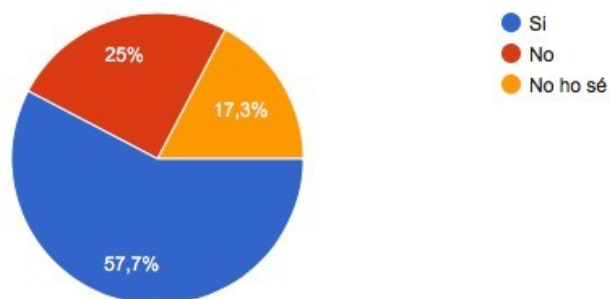
Considerant l'1 com al grau més baix i al 5 com el grau més alt, com puntuaries l'existència de micromasclismes en aquest situació? " Els investigadors Sara Pérez, Joana López i Sergi Álvarez Han arribar a unes conclusions excel·lents"

260 respostes

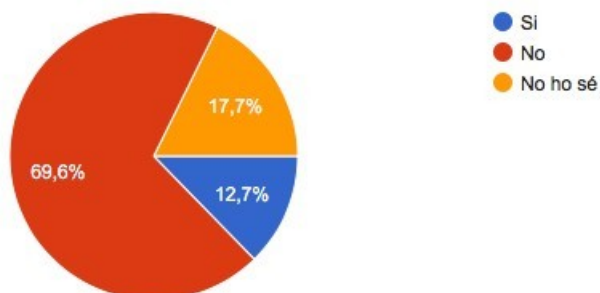
Creus que és habitual que les noies siguin considerades més delicades, sensibles i correctes que els nois?

260 respostes

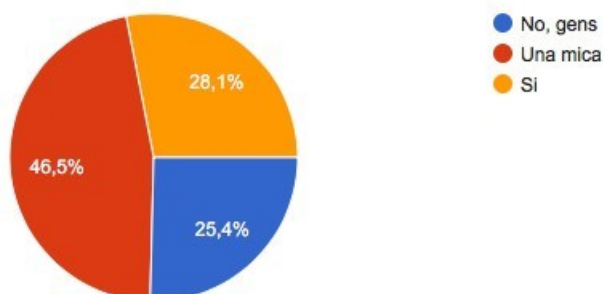
Creus que és habitual que els nois siguin considerats més curiosos, atents i responsables que les noies?

260 respostes

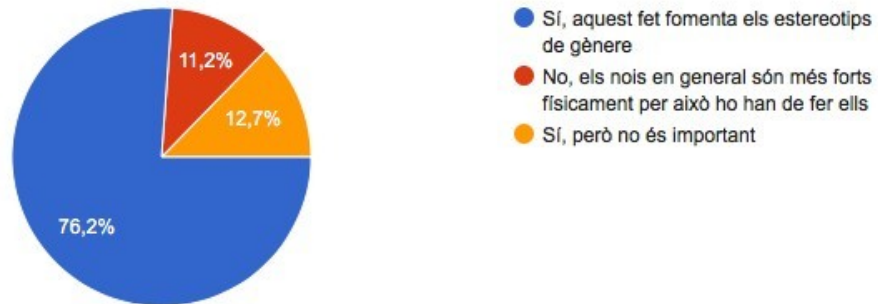
Creus que en aquesta frase hi podem identificar micromasclisme? "Ell sí que ajuda a les feines domèstiques"

260 respostes

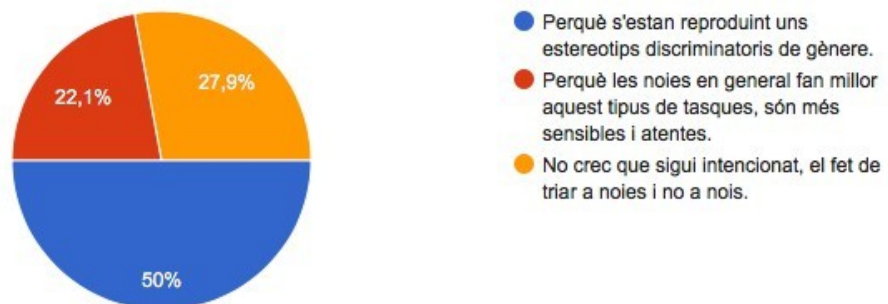
En un grup d'alumnes on hi ha els dos sexes, el professor/a diu: "Algún noi fort i valent que m'ajudi a portar aquestes taules i cadires a l'altre classe". Creus que s'està produint una situació de micromasclisme de professor/a a alumne/a?

260 respostes

Arriba un alumne nou a l'institut i el professor o professora parla amb un grup de noies perquè l'ajudin a integrar-se. Per què creus que el professorat delega aquesta responsabilitat a un grup de noies i no de nois?

258 respostes

ANNEX III- BUIDATGE DE DADES I COMENTARI DE L'ENQUESTA

1. La percepció del grau de sexisme entre els adolescents, comparant-ho amb les edats: El 37,1% dels adolescents considera que el seu entorn social i educatiu és sexista amb un tres sobre cinc. És a dir, aquests creuen que a la seva vida quotidiana encara hi ha un cert grau de sexisme però que per l'altra banda també podria haver'n-hi molt més. Un 31,3% considera grau dos sobre cinc, és a dir, gairebé no creu que el seu entorn sigui sexista i que, per tant, no es produeixen gaires situacions de masclisme, de violència de gènere, etc. Seguidament el 16% dels adolescents consideren grau u sobre cinc. Aquests creuen que encara es reproduïxen menys situacions de sexisme en el seu dia a dia que el grup anterior. El 10,5% considera grau quatre sobre cinc i pensa que s'estan reproduint constantment situacions de masclisme i de violència de gènere però que encara se'n podrien estar reproduint més. Aquest grup és conscient dels casos de violència de gènere i de tots els factors que s'hi relacionen però encara els falta tenir més coneixement sobre la situació actual i calen fer uns grans passos per arribar a una societat igualitària. Finalment, només un 5,1% pensa que el seu entorn és sexista amb grau cinc sobre cinc. Aquest últim grup tan reduït és el que està més conscienciat i és conscient que encara falten gran canvis per arribar a la igualtat. A part, també és conscient dels canvis que s'han produït al llarg dels anys però considera que no són suficients.

Aquest resultat són sorprenents perquè hi ha poc coneixement dels micromasclismes i les situacions de discriminació que es viuen cada dia tan a l'institut com amb els amics i la família. Només un 5% n'és plenament conscient. El 95% hauria tenir-ne el coneixement complet o el màxim possible ja que seria l'única manera d'evitar les situacions discriminatòries.

Primerament si ens fixem en la franja d'edat de 12 a 13 anys, podem veure que la tendència és el grau tres sobre cinc en la percepció del sexisme ja que 28 nois i noies han escollit la tercera posició. El segon grau més votat és el segon, amb 19 vots, el tercer més votat és el grau 1 i finalment el grau quart i cinc tenen 8 i 6 vots respectivament. Amb aquests resultats podem veure que la percepció del sexisme entre els adolescents de 12 i 13 anys és bastant baixa, ja que el grau més votat és el tercer. Això potser ens indica que els adolescents més joves són menys conscients de la quantitat de sexismes que hi ha a la nostra societat. El fet més rellevant és que només 8 adolescents han detectat grau cinc sobre cinc.

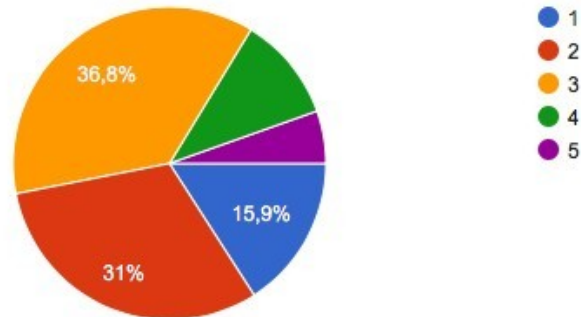
En la franja d'edat de 14 a 15 anys observem que la tendència és la mateixa que l'anterior, el grau tres sobre cinc. En aquest cas 31 persones han votat aquesta franja, 23 la franja que correspon al grau dos, 11 a la del grau 1, 10 a la del grau quatre i finalment només 3 adolescents han votat el grau més alt, el cinc. Aquesta franja d'edat segueix la tendència de l'anterior pel que fa al grau més votat però pel què fa al grau de percepció més alt la xifra ha disminuït respecte a la franja d'edat anterior ja que ha passat de tenir sis vots a tenir-ne només tres. Aquest és un fet rellevant ja que podem veure que com més grans són els adolescents, el grau de percepció va disminuint.

Fixant-nos en la franja d'edat de 16 a 17 anys veiem que els resultats són gairebé els mateixos però en aquest cas el grau de percepció dominant és el dos sobre cinc amb 35 vots, després el grau tres amb una diferència de només 3 vots, seguidament el grau 1 amb 15 vots, el quart grau amb sis vots i per últim, el cinquè grau amb només quatre vots, un vot més que en la franja d'edat anterior. En aquesta edat el grau de percepció dominant ha disminuït al dos, encara menys percepció que les altres franges. Aquesta és una dada rellevant ja que la percepció de sexisme en adolescents més grans és menor. Aquest fet pot tenir dues explicacions. La primer és que no hi ha tanta discriminació sexista en el seu entorn i la segona és que el sexisme continua present però no són capaços d'identificar-lo i, per tant, no consideren que el sexisme estigui present en el seu entorn.

Finalment, en els adolescents de 18 anys s'han obtingut poques respostes però tot i així observem que el grau més votat torna ser el tercer amb quatre vots. En segona i tercera posició s'hi situen el grau dos i el quatre amb el mateix nombre de vots, 3, en tercer lloc hi ha el grau 1 amb només dos vots i finalment el cinquè grau no ha obtingut cap vot. En aquests resultats el fet més rellevant és l'empat ja que el grau dos i el quatre, dos graus bastant oposats, han obtingut el mateix nombre de vots. Això vol dir o bé que un grup de persones no està identificant tots els sexismes que tenen lloc, o bé que hi ha un grup que està massa envoltat de sexisme i un altre que per les seves relacions d'amistat, familiars i educatives el sexisme no hi té gaire lloc.

De l'1 al 5, com de sexista consideres que és el teu entorn familiar, social i educatiu?

258 respostes

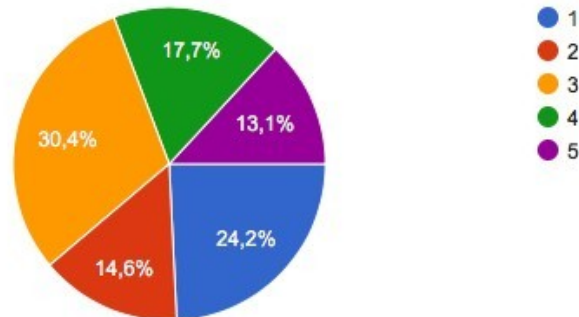

2. La normalització o el rebuig dels micromasclismes.

En la següent frase, " Els investigadors Sara Pérez, Joana López i Sergi Álvarez han arribat a unes conclusions excel·lents" només el 13,2% dels adolescents consideren plenament que en aquesta frase hi ha micromasclisme, mentre que el 17,8% considera que hi ha un grau alt de micromasclisme però no n'hi acaba d'identificar del tot. El 30,6%, el percentatge més alt, consideren grau tres sobre cinc l'existència de micromasclisme en aquesta frase. El 14,3% considera grau dos, és a dir, gairebé no hi identifica discriminació i finalment el 24%, el segon percentatge més alt, consideren grau u, el grau més baix. Aquest últim grup creu que no hi ha micromasclisme en aquesta frase. Això és un fet preocupant ja que en aquest context es dona més importància a l'existència d'un sol home a la de dues dones, qui han realitzat la mateixa feina. No pot ser que tinguem tan integrat en nosaltres que l'existència d'un home anul·li la de dues dones. El més rellevant d'aquesta pregunta és que només el 13%, el percentatge més baix, han sigut capaços d'identificar completament l'existència de micromasclisme i que el segon percentatge dominant consideri que no hi ha discriminació en aquest context. Gràcies al patriarcat aquesta dominació de l'home està molt integrada a la nostra societat i és difícil de fer adonar als adolescents que aquest fet no és normal i que s'ha de deixar de normalitzar-lo.

Considerant l'1 com al grau més baix i al 5 com el grau més alt, com puntuaries l'existència de micromasclis...ribar a unes conclusions excel·lents"

260 respostes

Exemplificant més situacions on hi apareixen micromasclismes, gairebé el 80% de la mostra opinen que en la frase “ ja es veu que aquella noia és una guarra, sempre ho va ensenyant tot” s’hi identifica clarament masclisme. En canvi, el 14,7% consideren que n’hi ha però no serien capaços d’explicar el perquè, és a dir, no són conscients del tot dels factors de la violència masclista. Finalment, el 5,8% no consideren que aquesta frase sigui masclista. Aquests resultats ens mostren que hi ha una part dels adolescents molt conscients del comentaris masclistes i de com aquests fomenten les agressions sexistes més violents. El més preocupant és que gairebé un quart dels adolescents no són capaços del tot d’identificar les situacions masclistes i això provoca que el masclisme continuï tenint lloc entre els adolescents i sigui complicat de canviar.

Gairebé la majoria dels adolescents, el 46,5%, creu que només hi ha una mica de micromasclisme en la frase “Ell sí que ajuda a les feines domèstiques”, mentre que només el 28,3% consideren plenament que hi ha micromasclisme en l’afirmació. El 25,2% restant, considera que en aquesta situació no hi ha gens de micromasclisme. Aquests resultats són preocupants ja que gairebé la meitat de la mostra només hi detecten una mica de micromasclisme. A part, els percentatges que representen el sí i el del no han quedat molt igualats, fet que per una part ens mostra la poca quantitat d’adolescents que estan conscienciats plenament i per l’altra, comparant-ho amb els que sí que en són conscients, la

gran quantitat d'adolescents que encara no són capaços de detectar situacions de micromasclisme verbal i que desafortunadament es reproduïxen dia rere dia.

3. La consideració o no de certes formes d'assetjament com a violència.

Mirant els resultats de l'enquesta podem observar que el 60,5% dels adolescents parlaria seriosament amb la seva parella en cas que aquesta la controlés constantment. En canvi, gairebé el 30% considera que només amb un comentari seria suficient per acabar amb aquesta situació. El 10,4% restant considera el control com una situació normal i sense importància. Així doncs, més de la meitat consideren el control com a una situació que s'ha de frenar perquè és un sentiment negatiu i perjudicial per a qualsevol tipus de relació. En canvi, el 39,5% de la mostra no ho consideren un acte perjudicial del tot i per això alguns només farien un comentari i uns altres ho troben tan normal que no dirien res. Aquestes dades són positives per una part perquè més de la meitat dels adolescents enquestats consideren negativament el control però una altra part significativa no el consideren important i moltes vegades aquest és l'inici de la violència de gènere.

Seguint la mateixa línia en els resultats, veiem que el 63,6% considera violent que un home faci un comentari a una noia que passa pel carrer sobre el seu aspecte físic, mentre que el 27,5% només ho considera una mica i gairebé el 9% no ho considera violent.

D'aquesta manera més de la meitat dels adolescents saben detectar violència verbal, mentre el 36,4% no són conscients del tot de que la violència verbal també forma part de la violència de gènere i que no només és un comentari, és un comentari violent envers a la noia només pel simple fet de ser del sexe femení. Moltes de les situacions de violència masclista es troben en aquests comentaris i situacions on el noi es creu superior a la noia i amb el dret de comentar i jutjar sobre el seu aspecte físic.

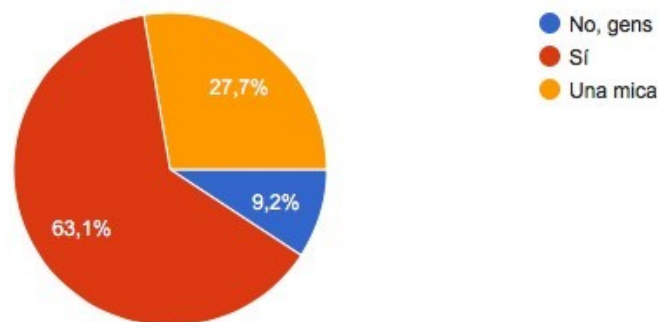
Exemplificant diferents situacions de discriminació sexista, el 88,4% de la mostra consideren que totes ho són, que totes les frases contenen una discriminació sexista. En canvi, la resta o bé consideren que només és una discriminació sexista que les dones siguin les encarregades de les tasques de la llar, altres consideren només que hi hagi carreres universitàries considerades "per a homes" i altres creuen que només és una discriminació sexista que una noia rebi un comentari masclista per la manera com es vesteix.

Seguint a tendència dels resultats, el 79,5% actuaria d'alguna manera o altra en cas que un company/a fes un comentari masclista. Aquest primer grup seia capaç d'identificar els comentaris masclistes i a més de manifestar que es deixin de produir. Per l'altra banda,

gairebé el 20% seria capaç d'identificar aquest tipus de comentaris però no faria res, no manifestaria el seu rebuig, mostraria indiferència tot i haver-lo identificat. Finalment, només l'1,1% no és capaç d'identificar els comentaris masclistes. De comentaris masclistes se'n produeixen cada dia i amb freqüència, així doncs, que hi hagi adolescents que no siguin capaços o de frenar aquestes situacions o d'identificar-les és preocupant perquè aquesta és la violència que té lloc dia a dia i que acaba fomentant les agressions físiques si les verbals no s'aturen a temps.

Consideres violent que un home faci un comentari a una noia que passa pel carrer sobre el seu aspecte físic ?

260 respostes

4. La presència dels rols de gènere i la seva reproducció

Si ens fixem en les preguntes referents als rols de gènere ens fixem que gairebé el 58% dels adolescents considerant que les noies són considerades més delicades, sensibles i correctes que els nois. El 17,4% no saben si és considerat d'aquesta manera o no i el 24,8% restant creu que les noies actualment no són considerades amb aquests adjectius. Aquest resultat ens mostren que alguna cosa està canviant entre els adolescents ja que tot i la majoria encara creuen que les noies són considerades amb segons quins adjectius, una part significativa creu que les noies ja no estan considerades per a la societat d'un manera determinada. Aquests resultats donen una mica de perspectiva i un sentiment d'un possible canvi de mentalitat entre els adolescents.

Continuant amb els rols de gènere, gairebé el 70% dels adolescents creuen que els nois no són considerats més curiosos, atents i responsables que les noies, mentre que el 17,8% no

saben definir si ho són o no considerats i el 12,4% restant consideren que els nois si que són considerats per a la societat amb aquests adjectius. Amb aquests resultats observem que els rols de gènere continuen reproduint-se de manera majoritària ja que els adjectius proposats creuen que no són per a nois, sinó per a noies. Tot i així hi ha una part dels adolescents que creu que si que defineixen als nois. Aquesta part de la població potser ja no ha estat tan influenciada pels estereotips de gènere i no és capaç de classificar els adjectius per a nois i per a noies. Aquest últim resultat és positiu ja que per poc que sigui en alguns casos s'estan deixant de reproduir les estereotips de gènere.

Seguint amb els estereotips de gènere observem que més de la majoria d'adolescents són plenament conscients de què són ja que el 74,4% considera un estereotip de gènere que els nois siguin els encarregats de fer les feines pesants, que incloguin la força, en una aula i els professors i professores siguin els primers de fomentar-ho. En canvi, només el 12,8% és capaç d'identificar aquesta situació de sexisme però no li dona importància. Finalment, gairebé l'11% considera que aquest fet no és un estereotip de gènere ja que els nois generalment són més forts i per tant és la seva tasca.

Una altra situació relacionada amb els estereotips de gènere és l'assignació de tasques de responsabilitat a un grup de noies per part dels professors i professores. En aquest cas es plantejava una situació en què un alumne arriba nou a l'institut i un professor/a parla amb un grup de noies perquè ajudin a integrar-lo. El 40% dels adolescents creu que aquest fet passa perquè s'estan reproduint els estereotips de gènere. L'altre 50% queda repartit amb el 27,7% de la mostra que creu que aquest no és un fet intencionat de discriminació cap a les noies. L'últim grup està completament influenciat pels estereotips de gènere ja que creu que aquests tipus de tasques normalment les fan millor les noies ja que acostumen a ser més sensibles i atentes.

Després de proposar diverses situacions on hi apareixen els estereotips de gènere ens adonem que la majoria dels adolescents són conscients de què són i de que cal apartar-los de la nostra societat però a l'hora de respondre preguntes no tan evidents on s'hi reflecteixen situacions de sexisme, una gran part dels adolescents no són capaços d'identificar aquestes situacions. Això passa perquè no hi ha prou informació sobre què són els rols de gènere i de quina manera els hem de detectar i deixar de reproduir.

En les situacions més subtils un percentatge molt baix d'adolescents és capaç de detectar les situacions on s'hi reproduïxen els estereotips de gènere, però per l'altra banda, un percentatge considerablement alt és capaç de definir, en situacions molt evidents, l'existència de rols de gènere.

En un grup d'alumnes on hi ha els dos sexes, el professor/a diu: "Algún noi fort i valent que m'ajudi a portar aqu...omasclisme de professor/a a alumne/a?"

260 respostes

